

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра польської філології

Затверджено
на засіданні кафедри польської філології
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №13 від 24 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри
(Кравчук А.М.)

Силабус з навчальної дисципліни
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА»,
що викладається в межах ОПП (ОПН) «Польська мова та література»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності
035 Філологія. Спеціалізація 035.033 слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – польська

Львів – 2021 р.

**Силабус курсу Актуальні проблеми перекладознавства
2021/2022 навчального року**

Назва курсу	Актуальні проблеми перекладознавства
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра польської філології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
Викладачі курсу	Доц. Бундза Ірина Василівна
Контактна інформація викладачів	iryna.bundza@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Телефонні або онлайн консультації: понеділок 10.00-11.00; середа 12.00-13.00
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/aktualni-problemy-perekladoznavstva
Інформація про курс	Курс читається для студентів-магістрантів першого року навчання спеціалізації «слов'янські мови та літератури (переклад включно)» з першою мовою польською. Головне завдання курсу полягає в тому, щоб розкрити головні ідеї та підходи сучасного перекладознавства, якнайповніше показати розмаїття актуальних перекладознавчих теорій та розкрити їхню глибоку включеність у горизонт сучасної гуманітаристики.
Коротка анотація курсу	Курс знайомить студентів із найактуальнішими теоріями, концепціями, поняттями та методами сучасного перекладознавства, показує їхню еволюцію, взаємозв'язок з іншими гуманітарними дисциплінами (мовознавством, літературознавством, філософією, культурологією), а також демонструє їхній прикладний аспект: можливість застосування теорій та методів сучасного перекладознавства в процесі усного і письмового перекладу.
Мета та цілі курсу	Мета: подати студентам відомості про найважливіші ідеї та концепції сучасного перекладознавства, спроектувати їх на перекладацьку практику. Для досягнення поставленої мети в процесі викладання курсу потрібно виконати такі завдання : <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів із головними перекладознавчими теоріями та концепціями; • висвітлити нюанси взаємин між теорією та перекладацькою практикою; • показати місце перекладознавчих теорій в контексті сучасної філософської, мовознавчої, літературознавчої, культурологічної думки; • під час виконання практичних завдань показати, як можна застосовувати головні перекладознавчі теорії та методи у процесі різних типів письмового та усного перекладу.

**Література для
вивчення
дисципліни**

Базова

1. Balcerzan E. Literatura z literatury (strategie tłumaczy). – Katowice, 1998.
2. Catford J. A Linguistic Theory of Translation. – London, 1965.
3. Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. – Warszawa, 2019.
4. Krysztofiak M. Przekład literacki a translatoologia. – Poznań, 1999.
5. Legeżyńska A. Tłumacz i jego kompetencje autorskie. – Warszawa, 1999.
6. Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden, 1964.
7. On Translation / Ed. R. A. Brower. – Cambridge (Mass.), 1959.
8. Piotrowska M. Proces decyzyjny tłumacza. Zarys metodyki nauczania przekładu. – Warszawa, 2016.
9. Przekład artystyczny a współczesne teorie translatoologiczne. – Katowice, 1998.
10. Przekład literacki. Teoria. Historia. Współczesność. – Warszawa, 1997.
11. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. – Newburyport, 2013.
12. The Craft of Translation / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 1989.
13. Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012.
14. Topika erotyczna w przekładzie. – Katowice, 1994.
15. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006.
16. Współczesność i awangardowość w przekładzie. – Katowice, 1995.
17. Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000.
18. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – Москва, 1986.
19. Гаврилів Т. Текст між культурами. Перекладознавчі студії. – Київ: Критика, 2005.
20. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989.
21. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983.
22. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002.
23. Корунець І. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). – Київ, 2003.
24. Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973.
25. Мирам Г. Профессия: переводчик. – Киев, 2000.
26. Попович А. Проблемы художественного перевода. – Москва, 1980.
27. Рильський М. Проблема художнього перекладу. Твори: В 10-ти томах. Т. 9. – Київ, 1962.
28. Содомора А. Sub aliena umbra: Під чужою тінню. – Львів: Літопис, 2000.
29. Тороп С. Тотальный перевод. Тарту, 1995.
30. Федоров А. В. Введение в теорию перевода. – Москва, 1953.
31. Флорин С. Муки переводческие: Практика перевода. Москва, 1983. 184 с.

	<p>32. Чередниченко А. И., Бех П. А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. – Киев, 1980.</p> <p>33. Чуковский К. Высокое искусство. – СПб., 2008.</p> <p>34. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. – Київ: Смолоскип, 2009. 342 с.</p> <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дзера О. Жанри художнього перекладу // Записки перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001. 2. Зорівчак Р. Перекладачі для України ХХІ сторіччя // Записки Перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001. 3. Зорівчак Р. Художній переклад в Україні і буття нації (Спроба історико-літературного осмислення) // Записки Перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001. 4. Кіцила Л. Словники міжмовних омонімів: історія виникнення та перспективи розвитку // Проблеми слов'янознавства. 1999. Вип. 50. 5. Мاستиляк В. Проблема перекладу назв міфологічних істот з польської на українську мову (на прикладі творів С. Лема “Кіберіада” та А. Сапковського “Відьмак”) // Славістичні записки. 1999. № 1. 6. Перекладна література // Енциклопедія українознавства. Т. 5. Львів, 1996. С. 1987–1991.
Тривалість курсу	Один семестр (9)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 105 годин, у т. ч. 16 лекційних годин, 16 годин практичних занять і 73 годин самостійної роботи. 3,5 кредити ЄКТС. 2 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • найважливіші ідеї та концепції сучасного перекладознавства, їхніх авторів, специфіку їхнього розвитку; • шляхи застосування перекладознавчих підходів на практиці; • місце перекладознавчих теорій в контексті сучасної філософської та культурологічної думки; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розкрити суть основних сучасних перекладознавчих теорій, назвати їхніх авторів; • викласти їх з перспективи сучасних інтелектуальних течій і формацій; • застосовувати головні перекладознавчі підходи у практиці різних форм письмового та усного перекладу
Ключові слова	письмовий, художній, усний, послідовний, синхронний переклад, переклад з листка, перекладацький відповідник, еквівалент, аналог, неперекладність, буквальний переклад, дослівний переклад, підрядник, стратегія перекладу, перекладацьке рішення
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Іспит

Пререквізити	Курс сучасної польської мови (рівень бакалавра), курс теорії і практики перекладу (рівень бакалавра), курс сучасної української літературної мови (рівень бакалавра).
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Вивчення актуальних проблем перекладознавства базується на застосуванні методу порівняльного аналізу теорій і концепцій, історико-теоретичному методі (розгляд перекладацьких теорій у науковому контексті часу, в якому вони поставали і розвивалися); теоретично-прикладному (проектування теоретичних концепцій на перекладацьку практику). Під час практичних занять використовуються проблемний, пошуковий, дослідницький методи з високим ступенем взаємодії викладача і студентів.
Необхідне обладнання	Проектор, екран, індивідуальне аудіообладнання (лінгафонне)
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення між теорією і практикою перекладу. Перекладознавство як дисципліна. 2. Найважливіші сучасні теорії перекладу, їхня загальна характеристика. 3. Переклад і міжкультурна комунікація. 4. Лінгвістична теорія перекладу. 5. Теорія відповідності. Типи перекладних відповідників. 6. Теорія трансформацій у перекладі. Різновиди і типи перекладацьких трансформацій. 7. Теорія неможливості перекладу. 8. Еквівалентність перекладу, різновиди еквівалентності. 9. Поняття семантичної і формальної еквівалентності. 10. Еквівалент і аналог. 11. Переклад безеквівалентної лексики. Реалія і переклад. 12. Переклад неологізмів. 13. Переклад фразеологічних одиниць. 14. Переклад стійких словосполучень і кліше. 15. Лексико-граматичні і синтаксичні проблеми перекладу. 16. Проблема збереження авторського стилю в перекладі. Елементи стилю. 17. Особливості перекладу поетичного тексту. 18. Особливості перекладу драматургічного тексту. 19. Особливості кіноперекладу.

	<p>20. Особливості перекладу науково-технічної літератури.</p> <p>21. Особливості усного послідовного перекладу.</p> <p>22. Особливості синхронного перекладу.</p> <p>23. Цифрові інструменти перекладача.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ I					
Змістовий модуль 1. Переклад у контексті філософії та культурології					
1	Переклад як особливий вид комунікації. Переклад і форми транскультурної передачі значень. Культурна компетенція перекладача	лекція	Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 11–25. Рильський М. Проблема художнього перекладу. Твори: В 10-ти томах. Т. 9. – Київ, 1962. – С. 213–221. Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. – Warszawa, 2019. – S. 7–10.	Необхідні вміння і навички для здійснення усного перекладу. Пам'ятка перекладача 10 год.	
2	Види усного перекладу. Основні правила і вимоги до перекладача під час послідовного перекладу	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 10–11. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 25–26.		
3	Перекладність як передумова еквівалентності: принципова неперекладність. Абсолютна перекладність та теорія універсалій Н. Хомського. Принцип відносної перекладності	лекція	Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973. – С. 41–43. Przekład artystyczny a współczesne teorie translatologiczne. – Katowice, 1998. – S. 54–55. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – 88–91.	Як я бачу себе у якості перекладача-синхроніста – есе 10 год.	
4	Основні правила і вимоги до здійснення синхронного перекладу. Обов'язки і права перекладача-синхроніста	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 12–14. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 31–33.		

5	Постать автора у перекладі. Перекладач як «другий автор». Можливості і міра перекладацького втручання	лекція	Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973. – С. 24–30, 45–50. Krysztofiak M. Przekład literacki a translologia. – Poznań, 1999. – S. 134–145. Legeżyńska A. Tłumacz i jego kompetencje autorskie. – Warszawa, 1999. – S. 10–52.	Систематизувати мовні засоби, які потрібні для усного перекладу 10 год.	
6	Пошук і типологія мовних засобів для здійснення тематичного усного перекладу	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 25–41. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – С. 18–31. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 52–54.		
МОДУЛЬ II					
Змістовий модуль 2. Основні перекладознавчі теорії					
7	Лінгвістична теорія перекладу. Міжмовна інтерференція. Симетрія/асиметрія мовних явищ у процесі перекладу	лекція	Catford J. A Linguistic Theory of Translation. – London, 1965. – P. 5–20. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. – Newburyport, 2013. – P. 235–257. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 91–111.	Скласти глосарій медичної лексики 11 год.	
8	Опрацювання текстів для послідовного перекладу з польської на українську і навпаки. Медичні тексти	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 71–74. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 55–58.		
9	Теорія відповідності у перекладі: еквівалентні, варіантні та контекстуальні відповідники	лекція	Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012. – P. 88–92.	Скласти глосарій юридичної лексики 11 год.	

			Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 241–245.		
10	Спроба послідовного перекладу усного тексту на юридичну тематику (польсько-український переклад)	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 71–74. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 55–58.		
11	Теорія трансформацій при перекладі: лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації	лекція	Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden, 1964. – P. 5–41. Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012. – P. 45–49. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 251–253.	Скласти глосарій економічної лексики 11 год.	
12	Послідовний переклад українсько-польський текстів економічної тематики	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 75–77. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 60–61.		
13	Поняття перекладацької еквівалентності. Цінність перекладу в контексті міри адекватності перекладу	лекція	The Craft of Translation / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 1989. – P. 123–130. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 34–35. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 52–54.	Презентація особливостей усного перекладу у порівнянні з письмовим 10 год.	
14	Порівняння перекладу і оригіналу мистецьких текстів. Пошук найвідповідніших варіантів	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 84–86. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 76–79.		

15	Теорія неможливості перекладу. Її автори, найважливіша аргументація	лекція	Przekład artystyczny a współczesne teorie translologiczne. – Katowice, 1998. – S. 145–149. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 210–211. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 103–104.		
16	Переклад уривка прозового і поетичного твору за вибором студента. Аналіз мовних засобів, використаних при перекладі	практичне заняття	Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000. – С. 84–86. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 80–82.		